

Kommunförbundet Skåne

Datum

Beteckning

2009-01-20

Dnr 09-7-3

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över LSS-kommitténs förslag

Inledning

Kommunförbundet Skåne, som representerar kommunerna Bjuv, Bromölla, Burlöv, Båstad, Eslöv, Helsingborg, Hässleholm, Höganäs, Hörby, Höör, Klippan, Kristianstad, Kävlinge, Landskrona, Lomma, Lund, Malmö, Osby, Perstorp, Simrishamn, Sjöbo, Skurup, Staffanstorp, Svalöv, Svedala, Tomelilla, Trelleborg, Vellinge, Ystad, Åstorp, Ängelholm, Örkelljunga, Östra Göinge, avger detta yttrande efter en bred och djup förankring i medlemskommunerna. Skälet till denna omfattande förankring är att tydliggöra för regeringen att **kommunerna är av den bestämda uppfattningen att det är mycket hög tid för ett statligt huvudmannaskap för LSS**. Den ekonomiska utvecklingen vi nu ser början av i kommunerna i kombination med kommande demografiska utmaning gör att staten måste ta ansvaret för LSS för att ge kommunerna goda möjligheter att svara för övriga välfärdstjänster.

Sammanfattning

Kommunförbundet Skåne anser att LSS-kommitténs förslag att staten övertar ansvaret för hela insatsen personlig assistans (LASS) är ett steg i rätt riktning men är otillfredställande i perspektivet att förändringen skall lösa den omfattande problematik som huvudmännen och brukarna upplever. Även om det är bra att man för över ansvaret för personlig assistans innebär det att två myndigheter måste utreda behoven (personlig assistans och den nya insatsen personlig service) och detta innebär risk för olika bedömningsgrunder, dubbelarbete och onödig administration.

Förslagen i övrigt innebär fortsatta gränsdragningsproblem mellan huvudmännen, kostnadsövertalningar på kommunerna, nya statliga krav, fortsatt risk för hög kostnadsutveckling och att staten fortsätter styra *hur* kommunerna skall nå målen med lagstiftningen.

Däremot ställer vi oss positiva till att ett barnperspektiv införs, registerkontroll och betalningsansvar för insatser i annan kommun.

Den redovisade ekonomiska regleringen ifrågasätts mot bakgrund av statens tidigare grova felbedömningar av reformkostnaden. Det ekonomiska läget i våra kommuner medger inga ytterligare ofinansierade statliga beslut. Vi är också av uppfattningen att statens övertagande av LASS såväl som LSS som helhet skall

ske utan föreslagen ekonomisk reglering med kommunerna. Endast medel som staten faktiskt tillfört LSS kan återföras till staten i samband med ett ändrat huvudmannaskap. Kommunerna har ett behov av att använda de resurser som frigörs för att återföra medel till bl a äldreomsorgen som i många kommuner finansierat utbyggnaden av LSS. Kommunerna står dessutom inför en kraftig utbyggnad av äldreomsorgen med anledning av den demografiska utvecklingen.

Allmänna reflektioner

LSS-kommittén konstaterar att endast en mycket begränsad utveckling av LSS skett i kommunerna sedan lagens tillkomst för drygt 10 år sedan. Vi menar att den viktigaste orsaken till detta är konstruktionen av en rättighetslag. Lagen blir mycket detaljstyrande vilket är avsikten och konserverande genom att den varken stimulerar till för individen bättre utformade lösningar och stödinsatser eller till kostnadseffektivitet. Lagen är sålunda konserverande och utvecklingshämmande och dessutom kombinerad med ett kostnadsdrivande utjämningsystem. Resultatet blir en mycket kostsam och allt dyrare verksamhet som dessutom inte utvecklas. Detta är naturligtvis negativt för såväl brukare som samhället i övrigt. De resurser som eventuellt skulle frigöras hade kunnat användas inom LSS eller återföras till äldreomsorgen som fått vara med att delfinansiera den av staten till stora delar ofinansierade LSS-reformen.

Huvudmannaskap och rollfördelning

Utredningen lyfter fram att det sammansatta tredelade huvudmannaskapet givit goda resultat samt konstaterar att lokalt ansvar på många sätt varit en framgångsrik väg att hantera de olika ambitioner och behov som förenas i lagen. Samtidigt riktar LSS-kommittén kritik mot kommunernas förmåga att utveckla verksamheten. Kommunerna från sin sida framhåller att det delade huvudmannaskapet är kostnadsdrivande, innebär dubbel och ibland även en tidsmässigt och bedömningsmässigt osynkroniserad handläggning samt att uppdelningen av naturliga skäl minskar möjligheterna till rättsäkerhet och likabehandling i landet. Vi anser inte att LSS-kommittén kunnat identifiera fördelarna med ett fortsatt kommunalt huvudmannaskap. Vi känner dock väl till nackdelarna.

Kommunernas uppfattning om det delade huvudmannaskapet och vem i samhället som bör ha ansvaret framöver torde vara väl känt. Vi önskar påpeka att kommunerna är positivt inställda till att fortsätta vara en dominerande utförare även under ett statligt huvudmannaskap.

Statens finansiering av LSS-kommitténs förslag är inte acceptabelt

LSS-kommittén föreslår att kommunerna med primärkommunala skattemedel skall finansiera överföringen av LASS till staten med 4,4 miljarder kronor. Det är enligt vår bestämda uppfattning orimligt. Staten tillförde för 10 år sedan 800 mkr för de 20 första timmarna personlig assistans. Endast vad staten tillfört i medel, dock uppräknat, kan återföras. I annat fall blir det en omvänd tillämpning av finansieringsprincipen. Kommunerna ser också en uppenbar risk för fortsatta kostnader för målgruppen i form av andra insatser som ersätter den personliga assistansen, när staten höjer tröskeln för att få personlig assistans.

Kommunerna har ett snabbt ökande behov av att återföra de medel till den kommunala verksamheten bl a till äldreomsorgen som använts för att finansiera LSS-reformen. LSS-kommitténs förslag till finansiering bedömer vi leder till att äldreomsorgen får avstå ytterligare resurser. Vi underkänner LSS-kommitténs förslag till finansiering av föreslagna förändringar.

Utjämningsystemet måste anpassas till kommande lagändringar

Det nuvarande utjämningsystemet är ohållbart och kostnadsdrivande eftersom varje kommun kan påverka sitt eget utfall. Vi anser i enlighet med vad som framförts tidigare i yttranden över utjämningsystemet att detta måste upphöra och ersättas med ett statligt finansierat bidragssystem. Väljer staten att ha kvar ett inomkommunalt finansierat utjämningsystem måste detta anpassas till de lagändringar som införs i LSS.

Ett golv för rätten till personlig assistans införs på 20 timmar

LSS-kommittén skriver att insatsen personlig assistans efterhand kommit att bli ett avsevärt större samhälleligt åtagande än vad lagstiftaren förutsåg när LSS infördes varför man föreslår rubricerad begränsning av statens nya ansvar för LASS. Detta är en oacceptabel kostnads- och ansvarsövertäckning eftersom kostnaderna riskerar bli kvar i kommunerna och ökar dessutom otydligheten och urholkar rätts säkerheten för brukaren.

Kommunernas ansvar för ersättning under Försäkringskassans handläggningstid

Vi avråder bestämt från att staten inför en sådan regel. Förslaget innebär att kommunerna måste hålla beredskap för en insats man inte ansvarar för. Staten måste ställa krav på sin egen myndighet att ha rimliga handläggningstider eller ge möjlighet att utge ersättning för personlig assistans under utredningstiden. Om samma myndighet utreder och ansvarar för ersättning under utredningstiden finns en inbyggd morot för förbättrade handläggningstider.

Ny insats föreslås – personlig service med boendestöd

Vi anser att ansvaret för denna insats skall åvila staten för att öka förutsättningarna för enhetliga bedömningar i landet och undvika nya gränsdragningsproblem och dubbel handläggning. Stor risk föreligger för att insatsen personlig service med boendestöd blir mycket kostsam för kommunerna eftersom:

- Staten höjer kraven för att få personlig assistans till behov över 20 t/v samt skärper bedömningskriterierna för att kunna få personlig assistans. Detta innebär att många inte kommer att anses berättigade till insatsen utan kommer att söka insatser som personlig service med boendestöd hos kommunen istället.
- När Försäkringskassan blir mer restriktiv i sin bedömning kan det innebära att de timmar man får som personlig assistans inte räcker utan måste kompletteras med personlig service med boendestöd från kommunen.
- Insatsen ledsagare försvinner och måste ersättas med t ex personlig service med boendestöd.
- Staten finansierar det nya samlade ansvaret för LASS genom att dra in kommunala medel. Kommunerna skall samtidigt bekosta den nya insatsen personlig service med boendestöd som kan vara upp till 40t/v. Det innebär alltså både en minskning av inkomsten och en ökning av kostnader för kommunen.

Dubbel assistans ersätts med hjälpmedel och bostadsanpassningar

LSS-kommittén föreslår statliga besparingar inom personlig assistans i samband med övertagandet genom att s.k. dubbel assistans begränsas. Istället skall kommunerna svara för hjälpmedelskostnader och bostadsanpassningar liksom för utredning och utprovning. För att möjliggöra vistelse utanför hemmet är det ibland motiverat t o m nödvändigt med dubbelbemanning.

Ibland kan dubbelbemanning dessutom vara en trygghetsfråga som inte kan avhjälpas med bostadsanpassning eller hjälpmedel. Vi förutsätter full statlig finansiering.

Kommunerna kräver finansiering för ökade krav

LSS-kommitténs förslag kring de delar av LSS som fortsättningsvis åvilar kommunerna innebär ökade kostnader t.ex. behovsplaner för personkretsen, aktivitetsplaner för daglig verksamhet, individuella planer vid beslut om LSS-insatser. Dessa nya planer ska upprättas och samordnas med andra planer vilket innebär ytterligare administrativa kostnader.

Kompetensutveckling och personalförsörjning

Utifrån den nuvarande ansvarsfördelningen och beaktat LSS-kommitténs förslag till ett samlat statligt ansvar för personlig assistans ställer vi oss bakom att staten skall ha ansvaret för en samlad och framtidsinriktad satsning på kompetensutveckling och långsiktig personalförsörjning. Den pågående fortbildningssatsningen (kompetensstegen) inom äldreomsorgen kan vara en förebild för kompetensutvecklingsinsatser. Personalförsörjningen behöver stimuleras genom någon form av utbildning. De nuvarande personliga assistanterna har ofta ingen adekvat utbildning. Specialistpersonal inom habiliteringsområdet, arbetsterapeuter, sjukgymnaster, psykologer etc. behöver också vidareutbildning om stödet i form av Råd och stöd minskar.

Daglig verksamhet

Avseende den dagliga verksamheten finns en rad problem som måste utredas närmare. Uppskattningen av personantalet är mycket osäker för denna verksamhet. Det har varit stora felkällor i tidigare beräkningar. Det är slutligen svårt att hitta adekvat sysselsättning/verksamhet för denna grupp.

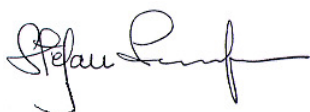
Barnperspektiv och registerkontroll

Det är bra att barnperspektivet lyfts fram men samma krav på registerkontroll behöver ställas på alla som arbetar inom detta område eftersom det gäller en så utsatt grupp.

Betalningsansvar för insatser i annan kommun

Det är positivt att LSS-kommittén lägger ett tydligt förslag att en kommuns beslut om boende enligt LSS eller enligt SoL i annan kommun innebär betalningsansvar för LSS-insatser. Vi anser dock att staten även ska lämna tydliga tillämpningsföreskrifter för att undvika oklarheter kring betalningsansvaret mellan kommuner.

KOMMUNFÖRBUNDET SKÅNE

Stefan Lundgren
Ordförande

Stig Ålund
Förbundsdirektör